

Un grup de menors immigrants al barri del Raval de Barcelona. El centre de la ciutat és on aquests nens són durant el dia, tot i que la nit l'acostumen a passar a la rodalia de Barcelona.

Nens a la recerca del nord

La Direcció General d'Atenció a la Infància de Catalunya ha detectat un augment considerable de menors d'edat immigrants, gairebé tots provinents del Magrib. Si el 1997 van ser atesos 316 menors immigrants, el primer semestre de 1998, ho han estat 518.

Amb pols insegur i traç infantil, l'adolescent ha dibuixat un camió gran —enorme— i a sota, entre les rodes, en un espai rectangular inversemblant, un nen amagat. Al costat, un nom aclareix qui és el nen: ell mateix. El camió —en el qual es pot llegir en lletres grans “COSMOS”— està aturat. Un esquemàtic Guàrdia Civil —dos pals per cames, dos pals per braços, un tronc esquitat i, en compte de cap, un ou coronat amb una gran gorra i un

bigoti— registra el camió amb l'ajuda d'un gos. Una llegenda, però, aclareix que el gos està ensinistrat per olorar la droga, no els nens.

L'autor d'aquest dibuix és un dels 316 adolescents que el 1997 van ser atesos d'urgència per la Direcció General d'Atenció a la Infància (DGAI) de la Generalitat de Catalunya. Enguany, aquesta xifra ja s'ha superat: el nombre de menors immigrants atesos d'urgència ja ha arribat als 518, només en els primers mesos. Tenint en

compte que els mesos d'estiu són els que registren un nombre major d'entrades il·legals, la xifra encara podria augmentar fins a triplicar la de l'any passat.

Els immigrants que són atesos d'urgència arriben a la DGAI perquè la policia els hi porta en trobarlos al carrer “incontrolats”, segons explica el director general d'Atenció a la Infància, Ramon Buscallà. Cal pensar que, al carrer, molts d'aquests joves han pres contacte amb xarxes de prostitució, trà-

fic de droga o delinqüència comú.

El pas següent que fa l'administració és identificar els menors: la majoria no volen donar els seus noms ni la seva edat ja que si es contacta amb la seva família, poden ser retornats i si es descobreix que són majors d'edat també. Buscallà explica que "per la llei d'estrangeria espanyola no es pot expulsar un menor, excepte en el cas que hom tingui la seguretat que, al seu país d'origen, té garantides les coses més bàsiques, com ara l'educació i l'alimentació". Com els immigrants coneixen aquesta llei, alguns majors d'edat es fan passar per menors per no ser expulsats. Per assegurar-se, l'administració fa unes proves —una radiografia del canell— que revelen amb força exactitud l'edat del jove. El nombre d'aquestes anàlisis també ha augmentat força: si entre 1992 i 1997 es van fer 218 exploracions d'edat, en els primers sis mesos d'aquest any 1998 ja se n'han fet 147, de les quals 68 van descobrir majors d'edat.

Després d'això, la DGAI ofereix protecció als menors amb la condició que facin la vida en un centre d'acolliment, però no tots volen. "És molt difícil que es deixin ajudar", diu Buscallà, que afirma que molts d'ells només desitgen trobar un treball per enviar diners a la família i uns altres no volen entrar en cap centre perquè han viscut la major part de la seva vida al carrer.

D'on vénen. L'autor del dibuix del camió és un dels 185 menors que el 1997 es va deixar ajudar en algun moment. Molts entren a un centre i fugen de seguida, alguns s'hi estan uns mesos. El dibuix el va fer al centre Estrep de la Fundació Mercè Fontanilles, on el 60% dels interns acostumen a ser immigrants, i la majoria, magribins. El dibuix —la publicació del qual no ha estat permesa per la DGAI— pertany a una mostra sobre aquests menors que la Fundació va exposar fa uns mesos.

Segons explica la directora tècnica de la Fundació Mercè Fontanilles, Pepa Arqué, dels immigrants menors que passen pel centre Estrep, n'hi ha de dues classes: "n'hi

Molts menors immigrants ja són nens del carrer al seu país: un 90% d'ells inhala coles i un 45% ha patit abusos sexuals.

ha uns que tenen una família allà que els ha fet venir i els ha pagat el viatge i volen treballar per enviar-los diners; i n'hi ha que ja són nens del carrer perquè ja hi viuen sempre al seu país. Aquests arriben aquí amb una edat d'entre 12 i 15 anys".

De fet, els primers, al seu país, també passen gran part de la seva vida al carrer. Aquests nens, explica Arqué, "han estat escolaritzats un temps però, degut a la precària situació econòmica familiar, abandonen l'escola per integrar-se a temps complet al món laboral". Normalment no han acabat els estudis primaris i tot just escriuen àrab.

Els nens del carrer són un cas més sagnant i més difícil. Segons dades de l'associació Bayti, que

treballa amb nens del carrer a Casablanca (Marroc), provenen de famílies que han arribat a la ciutat com a conseqüència de l'èxode rural i, en el 95% dels casos, són famílies desestructurades, amb les quals el nen ja no té cap relació. Un 90% inhala coles o carburants de cotxes i un 48% ha patit abusos sexuals. Es dediquen a la mendicitat o a la prostitució i presenten malalties de transmissió sexual, afeccions de pulmó i de pell i desnutrició.

Rachid Mostaid, educador d'origen magribí que treballa al centre Estrep, explica que el tracte amb ells és difícil perquè "han perdut totalment la confiança cap a l'adult i, quan els tractes com a menors que són, se'n riuen". Isabel Velázquez, directora del centre Estrep, afegeix que "si són més majorets —més de 15 o 16 anys— no accepten l'autoritat d'una dona". Segons expliquen aquests educadors, aquests nens criats al carrer "no saben com dutxar-se ni rentar-se; tenen problemes per fer anar la forquilla i el ganivet, i sempre has d'estar alerta perquè a la mínima li claven la forquilla a un company: estan acostumats a ser líders en els seus grups i la seva manera de defensar-se és atacar".

Els altres, els qui han vingut per treballar, només pensen en sortir i fer diners per enviar-los a les seves famílies. Han vingut buscant el

Fotografia del 22 de juny de 1998 en què es veu com un membre de la Guàrdia Civil pren les empremtes d'un immigrant mort en intentar creuar l'estret en patera.

La majoria dels menors passen amagats en camions perquè calen molts diners per passar en una barca.

Al centre Estrep es treballa la capacitat de convivència dels joves amb treballs en grup. Un 65% dels menors internats en aquest centre són immigrants.

nord, Europa, la terra promesa, com els altres, i són incapaços de reconèixer que aquí no se'n poden sortir: "Són joves –diu Mostaid– que quan parlen amb les seves famílies per telèfon els diuen que aquí estan molt bé, que no els falta de res. Tenen el seu orgull i no poden dir que tenen problemes. Però en la primera entrevista que tenim amb ells, quan els expliquem les dificultats que tindran per quedar-se i treballar, ploren."

Un d'ells, explica Isabel Velázquez, "plorava després que la seva mare li hagués demanat per telèfon que li enviés la paga setmanal que els donem de mil pessetes".

Com vénen? Molts d'ells arriben al centre amb cicatrius de cremades produïdes en el seu viatge sota un camió. La majoria d'aquests joves vénen camuflats en camions o autobusos perquè travessar l'Estret amb una patera val molts diners. Segons Rachid, els nens coneixen tots els racons d'un camió on s'hi poden amagar. De vegades, diu, se n'amaguen cinc o sis, per poder passar la frontera un o dos. Contenen els adolescents que acostumen a baixar a Granada, en un lloc on descansen els camions, i allà van a buscar un centre d'acollida per demanar ajuda. Agafen forces i se'n van cap a Barcelona, Madrid

Atenció a la Infància engagarà un projecte d'atenció ambulatoria als menors per contactar amb ells al carrer.

o la frontera francesa, que acostuma a ser el seu veritable destí, per quedar-se allà o anar cap a Itàlia. Alguns són a Barcelona perquè han estat detinguts abans d'aconseguir-ho.

A Tànger o Casablanca, l'existència del centre Estrep no és ignorada. "Quan parlen per telèfon –diu Rachid Mostaid–, de vegades els pregunten als seus familiars 'així fulanet vindrà a Estrep?' Això vol dir que li estan dient que un jove veí del seu barri se n'ha anat cap a l'estat espanyol".

On van? Al centre Estrep no s'hi passen més d'un any: n'hi ha que fugen al segon dia, però la majoria s'estan una mitjana d'uns

vuit mesos. L'objectiu és fer un diagnòstic sociològic i mèdic dels nens per enviar-los després a un lloc o un altre. Per això, el centre compta amb 23 educadors, un psicòleg i un assistent social. Amb educadors interculturals com Rachid –que coneixen una cultura i l'altra: parlen l'àrab però també el català i l'espanyol– se'ls introdueix en una dinàmica en què es combinen l'ensenyament amb el lleure, i també amb el treball en el cas dels majors de 16 anys. Poc a poc es treballa la "capacitat de convivència" dels nois, que han de conviure amb joves catalans, amb els quals no comparteixen ni la religió ni la llengua. Fins i tot, explica Isabel Velázquez, és normal "que coincideixin en el centre magribins amb skins i cal llimar els prejudicis racistes d'uns i altres".

Després, com que no se'ls pot reintegrar en la família com als nens del territori, se'ls passa a un centre d'atenció educativa o, si han complert els 18 anys, se'ls ofereix un programa interdepartamental per incorporar-los al món laboral. L'objectiu és evitar que tornin al carrer, on poden tornar a cercles vinculats a la delinqüència i les drogues.

Precisament, aquest mes de setembre, la DGAI engagarà un programa d'atenció ambulatoria amb educadors interculturals per poder tenir un contacte més directe amb els joves que continuen al carrer o que hi han tornat. L'experiència començarà al centre de Barcelona, que és on són aquests joves durant el dia, tot i que a la nit acostumen a passar-la en les ciutats que envolten Barcelona: "La majoria són a l'Àrea Metropolitana de Barcelona, perquè a la Catalunya interior l'ambient rural afavoreix la integració i és més difícil cometre actes delictius i no ser identificat", explica Ramon Buscallà.

En tot cas, molts d'aquests joves encara intentaran continuar el seu viatge a la recerca del nord, amagats sota un camió o a dintre mateix, després d'haver pagat una petita fortuna per passar una altra vegada la frontera.

Àlex Milian